

ETLA

ELINKEINOELÄMÄN TUTKIMUSLAITOS
THE RESEARCH INSTITUTE OF THE FINNISH ECONOMY
Lönrotinkatu 4 B 00120 Helsinki Finland Tel. 609 900 Telefax 601753

Keskusteluaiheita - Discussion papers

No. 367

**ELINKEINOELÄMÄN TUTKIMUSLAITOKSEN
TOIMINTA VUONNA 1990**

This series consists of papers with limited circulation intended to stimulate discussion. The papers must not be referred to or quoted without the authors' permission.

ISSN 0781-6847

24.05.1991

ELINKEINOELÄMÄN TUTKIMUSLAITOKSEN TOIMINTA-KERTOMUS VUODELTA 1990

Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos suorittaa kansantaloudellista, liiketaloudellista ja sosiaalipoliittista tutkimustyötä ja ennustetoimintaa. Laitos pyrkii toiminnallaan palvelemaan taloudellista ja talouspoliittista päätöksentekoa ETLAn taustayhteisöissä, suomalaisissa yrityksissä ja koko kansantaloudessa.

Ennustetoimi

Laitos julkaisi kertomusvuonna neljä suhdanne-kirjaa. Niissä käsiteltiin yksityiskohdaisesti yli 20 sektorin lyhyen aikavälin ennusteita ja arvioitiin kansantalouden kehitysnäkymiä viiden vuoden päähän. Julkaisuun sisältyvissä erilliskatsauksissa tarkasteltiin valtion tulo- ja menoarvioesitystä vuodelle 1991 ja teollisuuden kehitysmahdollisuuksia vuoteen 1994. Julkaisun sisältöä on myös monipuolistettu laatimalla siihen lyhyitä tietoskuja ajankohtaisista taloudellisista kysymyksistä. Englanninkielinen suhdannekatsaus The Finnish Economy ilmestyi myös neljästi.

Säännöllisen ennustetoimintaan ja taloudellisen kehityksen seurantaan liittyen järjestettiin laitoksessa kuukausittain suhdannekokous, jossa etäläisten esittämien katsausten pohjalta keskusteltiin ajankohtaisista suhdannekysymyksistä. Seuranta-työn perusteella laadittiin 12 suhdannetilanteen tarkastusraporttia, joita toistaiseksi on jaettu vain kokouksiin osallistuville taustayhteisöjen ekonomisteille. Sen lisäksi valmistui nelisenkymmentä muistiota ja pienempää raporttia, joista osa oli tarkastusraporttien liitteinä ja osaa hyödynnettiin sanomalehtikirjoittelussa. Muistioissa käsiteltiin mm. talousnäkymiä kansainvälisten arvioiden pohjalta, kuluttajabaro-metria, eri tutkimuslaitosten ennusteita, ulkomaista velkaantumista, valtion budjet-tia, teollisuuden investointeja. Taustajärjestöjen ja yritysten talousasiantuntijoille järjestettiin kaksi suhdanteen ennakkoesittelytilaisuutta.

ETLAn suhdanneseurannassa ja tutkimustyössä säännöllisesti käytettävät aikasar-jat on koottu tietokantaan. Aineistoa pidetään jatkuvasti ajan tasalla. Kannassa olevat runsaat 25 000 aikasarjaa kattavat talouden eri alat Suomesta ja OECD-maista. Tilastomateriaali on tietokantamuodossa tarjottu myös laitoksen ulkopuo-lisille käyttäjille ja sitä on esitelty monissa tilaisuuksissa.

Ennustevälineistöä kehittämällä tuetaan laitoksen ennustetyötä. Kertomusvuonna painopiste oli rahamarkkinalohkon uudistamisessa ja laitoksen eri osamallien yhteensovittamisessa. Laitos välitti entiseen tapaan kahta merkittävää hintaennustetta, Euroopan Suhdannelaitosten liiton raaka-aineiden maailmanmarkkinahintaennustetta sekä London Business Schoolin valuuttakurssikatsausta. ETLAn edustaja on osallistunut Euroopan Suhdannelaitosten liiton raaka-ainetyöryhmän työhön.

Projektitutkimus

Vuonna 1990 ETLAn projektitutkimuksen painopistealueita olivat rahoitusmarkkinoiden toiminta, teknologinen muutos, tuottavuus, verotus ja julkisen talouden kasvu sekä työaikakysymykset. Uusina hankkeina käynnistyi laaja integraatio-ohjelma, josta ensimmäiset raportit valmistuivat kertomusvuonna sekä koulutuksen kansantaloudellisia vaikutuksia selvittävä projekti. Syksyllä aloitettiin ympäristötutkimusohjelman suunnittelu.

Useita edellisinä vuosina aloitettuja projekteja valmistui ja julkaistiin laitoksen A-, B- ja C-sarjoissa tai niistä raportoitiin laitoksen "Keskusteluaiheita"-sarjassa ja joissakin ammattilehdissä. Vuoden 1990 aikana ilmestyi 14 kirjamuotoista tutkimusta. Keskusteluaiheita-sarjassa, jossa käsitellään erilaisia taloudellisia ongelmia, ilmestyi 36 raporttia. Lisäksi laitoksen "Eripainos"-sarjaan kirjattiin 15 etlalaisten muualla kotimaisessa tai kansainvälisessä aikakauskirjassa julkaisemaa artikkelia.

ETLA on suorittanut myös kannatusyhdistyksen ulkopuolisella rahoituksella sellaisia tutkimushankkeita, jotka laajuutensa ja kiinnostavuutensa vuoksi liittyvät laitoksen tutkimustraditioon. Vuoden 1990 aikana ETLassa työstettiin ulkopuolisella rahoituksella mm. kahta laajaa projektia "Teknologian diffuusio ja teollinen kehitys Suomessa" sekä "Yritysten työaikatarpeet". Edellistä rahoittaa Teknologian Kehittämiskeskus (TEKES) ja jälkimmäistä Työsuojelurahasto. Lisäksi kertomusvuonna aloitettiin tutkimus "Joustavaan paperituotantoon", jossa selvitetään mm. paperiteollisuuden tuottavuuden kehitystä. Vuoden lopulla julkaistiin tutkimus Helsingin Arvopaperipörssin osakehintaindeksin kehittämiseksi. Suuri osa laitokselle tulevista toimeksiantotutkimuksista on ohjattu ETLAn tytäryhtiöön ETLATIETO Oy:öön.

Vuoden 1990 aikana valmistuneet kirjamuotoiset tutkimukset esitellään lyhyesti seuraavassa:

Asuntojen kysynnän, tuotannon ja hinnanmuodostuksen teoriaa: Empiirinen sovellutus Suomen asuntomarkkinoihin, Sinikka Salo

Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella asuntojen kysyntään ja tarjontaan vaikuttavia taloudellisia tekijöitä sekä asuntomarkkinoiden sopeutumista niissä tapahtuviin muutoksiin Suomen asuntomarkkinoilla. Tutkimuksessa arvioidaan mm., miten tuloja ja asuntojen hintoja koskevat odotukset heijastuvat asuntojen kysynnässä ja hinnoissa ja miten pääomamarkkinoiden säännöstelyyn, verotukseen ja vuokramarkkinoilla esiintyviin epätäydellisyyksiin liittyvät institutionaaliset tekijät muuttavat asuntomarkkinoiden toimintaa.

Teollisuuden välilliset työvoimakustannukset v. 1988, Pentti Jonninen

Teollisuuden välilliset työvoimakustannukset ovat nykyisin keskimäärin yli 60 prosenttia työajalta maksetuista palkoista. Yleensä yritykset ja päättäjät tuntevat varsin hyvin sosiaalivakuutuksen aiheuttamat kustannukset ja osaavat arvioida lainmuutosten ja uusien päätösten vaikutukset kustannuskehitykseen. Sen sijaan muiden välillisten työvoimakustannusten esim. vuosi- ym. lomiiin liittyvien palkkojen ja vapaaehtoisten työvoimakustannusten merkitys kustannustekijänä on jäänyt vähemmälle huomiolle. Juuri tämän "tuntemattoman" osan kartoittaminen on ollut yksi syy siihen, että ETLAssa on jo vuodesta 1946 lähtien selvitetty teollisuuden välillisiä työvoimakustannuksia ja niiden rakennetta. Teollisuuden välillisten työvoimakustannusten rakenne on tässä tutkimuksessa selvitetty toimialakohtaisesti vuonna 1988.

Uudenmaan lääni talouden rakennemuutoksessa, Paavo Okko

Tutkimuksessa "Uudenmaan lääni talouden rakennemuutoksessa" tarkastellaan viime vuosikymmenen aikana kiihtyneen alueellisen muutoksen luonnetta ja Uudenmaan roolia siinä. Aluerakenteen muutosta selvitetään mm. väestö- ja työvoimakysymysten näkökulmasta. Läänin muuttovoiton kehitystä viime vuosikymmenellä tutkitaan sekä rakenteellisen muutoksen että talouden kasvuvauhdin kannalta. Työssä pohditaan myös läänin elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa ns. joustavan tietoteollisen tuotantomuodon sekä Euroopan integraation valossa.

Suhdanne-ennusteiden käyttömahdollisuudet yrityksessä, Pekka Ilmakunnas

Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksessa laaditaan suhdanne-ennusteita myös toimialoittain ja hyödykeryhmittäin. Näiden yksityiskohtaisten ennusteiden tarkoituksena on mm. palvella yritysten suunnittelutoimintaa. Tässä tutkimuksessa on selvitetty ennusteiden mahdollisia käyttötapoja yrityksissä. Siinä esitetään mm. esimerkkejä, miten eräät ulkomaiset yritykset käyttävät ennusteita suhdanneseurannassaan sekä osoitetaan yksinkertaisella kehikolla, miten yritystason ennusteiden laadinnassa voidaan hyödyntää kokonaistaloudellisia tietoja. Yhteys kokonaistaloudellisista muuttujista yritystasolle voidaan perustella kysyntäteorian avulla. Tutkimuksessa on pohdittu tällaisten yhteyksien mallittamista ja siihen liittyviä ongelmia.

Tuonnin merkitys Suomen kansantaloudelle ja viennille, Pasi Ahde

Teknisen kehityksen, taloudellisen integraation edistymisen ja kansainvälisen kaupan vapautumisen vaikutukset välittyvät kansantalouteen suurelta osin tuonnin kautta. Tuonnin kehitys on myös tärkeä osatekijä talouden ulkoisen tasapainon määräytymisessä. Tutkimuksessa tarkastellaan tuonnin kehitystä useista eri näkökulmista. Miten tuonnin osuus tuotantoon ja kysynnän tarpeiden tyydyttämisessä on kehittynyt? Millainen on eri maaryhmien merkitys Suomen tuonnissa? Tuontitarve määritellään panos-tuotosanalyysin avulla. Erityiskysymyksenä otetaan esiin myös kaksi eri tapaa käsitellä tuonnin työllisyysvaikutuksia sekä tuontihintojen muutosten vaikutus lopputuotteiden hintoihin.

Suomalaisen kaupan toimintamahdollisuudet Euroopan yhdyttyessä, Jussi Raumolin

Tutkimuksessa selvitetään suomalaisen jakelukaupan viimeaikaista rakennemuutosta ja arvioidaan jakelukauppaan kohdistuvia yhdyntymispaineita. Tutkimuksessa esitellään länsieurooppalaisen jakelukaupan kansainvälistymistä. Omana lukunaan käsitellään ulkomaisten kauppayritysten tuloa Suomeen sekä suomalaisen kaupan kansainvälistymistä. Tutkimuksessa esitetään myös skenaario kaupan kehitysnäkymistä yhdyntyvässä Euroopassa 1990-luvun alkupuolella. Yhdyntymisen vaikutuksia suomalaiseen kauppaan tarkastellaan sekä yleisellä että toimialakohtaisella tasolla.

Liikevaihtoverotuksen uudistamistarpeet, Toimittaneet Mikael Ingberg ja Pekka Ilmakunnas

Välillisen verotuksen uudistaminen on käynnissä Euroopan Yhteisön piirissä ja mm. Ruotsissa. Suomessakin on tullut ajankohtaiseksi liikevaihtoverotuksen uudistaminen. Tässä artikkelikokoelmassa käsitellään välillisen verotuksen uudistamista Tanskassa ja Ruotsissa sekä Suomen liikevaihtoverojärjestelmän uudistamistarpeita. Suomen verojärjestelmän ongelmia ovat mm. liikevaihtoveron osittainen kertaautuminen tuotantopanoksiin liittyvän veron vähennysoikeuden rajoitusten takia sekä veropohjan kapeus palvelujen ja rakennustoiminnan verottomuuden takia.

Työllistyminen, työvoiman liikkuvuus sekä työttömän taloudellinen asema, Juha Kettunen

Tutkimus käsittelee työttömyysturvajärjestelmän kehitystä, työttömyysturvaa koskevia tutkimustuloksia sekä työttömyysturvan vaikutuksia Suomessa vuoden 1985 työttömyysturvauudistuksen toteututtua yksilötason aineistoon perustuen. Julkaisu on raportti ETLAn tutkimusprojektista "Työttömyysturvajärjestelmän vaikutukset työmarkkinoiden toimintaan". Projektista on aiemmin julkaistu kirja ETLAn C-sarjassa. Tutkimusaineiston hankinta on rahoitettu työvoimaministeriön työvoimapolitiittisin tutkimusmäärärahoihin.

HEX-indeksi. Hannu Hernesniemi

Tutkimuksessa on raportoitu Helsingin Arvopaperipörssin ns. HEX-osakeindeksien perusajatukset. Tutkimuksessa on ratkaistu yksittäisten osakkeiden hintaindeksien laatiminen ajassa yhdenmukaisella tavalla ja niiden aggregointi pörssin kokonais- ja toimialaindeksiksi. Yksi vaikeimmista ongelmista oli saada aikaan indeksi, joka jatkuva-aikaisesti kertoo kurssien kehityssuunnan, kun merkittävällä osalla osakkeista on tehty viimeiset kaupat jopa päivää aiemmin. HEX-indeksissä ongelma ratkaistiin siten, että kaupantekokurssien lisäksi hyödynnetään myös osto- ja myyntitarjousten tuoma lisätieto osakkeen kulloisestakin arvosta.

Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta Suomessa, Tarmo Valkonen

Rahastoivaan vakuutusjärjestelmään liittyvä säästäminen ja säästövarojen sijoittaminen rahoitus- ja kiinteistömarkkinoille muodostavat merkittävän osan Suomen kansantalouden rahavirroista. Tutkimuksessa tarkastellaan kattavasti suomalaisten vakuutusyhtiöiden sijoituskäyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimus sisältää myös teoreettisen mallin kolmen sijoituskohteen valinnasta tunnetun ja tuntemattoman inflaation tapauksissa.

Kansainvälinen teollisuuden työn tuottavuuden tasovertailu vuosina 1970-1986. Tauno Kallinen

Selvityksen kohteena ovat ensisijaisesti työn tuottavuuden tasoerot eri maiden ja eri teollisuusalojen välillä. Lisäksi vertaillaan teollisuusyritysten keskimääräistä kokoa ja siinä tapahtuneita muutoksia. Tarkastelu on suoritettu 14 maan ja 39 toimialan aineistolla. Työn tuottavuutta on mitattu tuotannon jalostusarvolla työntekijää kohden. Tuotannon arvo on muunneltu vertailukelpoiseksi käyttämällä virallisten valuuttakurssien lisäksi OECD:n laskemia ostovoimapariteetteja. Tulokset osoittavat, että Suomen teollisuudessa työn tuottavuus on useimmilla toimialoilla parantunut tarkastelukautena (1970-86) suhteessa kilpailijamaihin, monilla aloilla huomattavastikin.

Integroituneet ja yhteisintegroituneet aikasarjat: Katsaus ominaisuuksiin ja testaukseen. Pekka Pere

Tutkimuksessa tarkastellaan taloudellisten aikasarjojen analyysin viimeaikaista tärkeää kehityssuuntaa, yksikköjuuriekonometriaa, joka on muuttanut monia vanhoja käsityksiä taloudellisten aikasarjojen luonteesta ja sopivista tavoista tutkia niitä. Tämän kehityksen seuraaminen auttaa luotettavien ennusteiden tuottamisessa.

Shapleyn arvo - Katsaus monen henkilön pelien a priori ratkaisun taustaan, määrittelyyn ja ominaisuuksiin. Mika Widgren

Kirjassa käsitellään Shapleyn arvon keskeiset taustatekijät, määrittely sekä tärkeimmät ominaisuudet ja yleistyksiset. Shapleyn arvolla on mahdollista tutkia neuvottelu- ja äänestystilanteita, kun tiedetään pelaajien resurssit, jollainen esimerkiksi äänimäärä päätöksenteossa on. Tutkimuksen tuloksia on tarkoitus soveltaa laitoksessa mm. Euroopan integraatioon liittyviin tutkimuksiin, esimerkiksi ministerineuvostossa tapahtuvaan päätöksentekoon.

Growth and Integration in a Nordic Perspective, ETLA, IFF, IUI, NØI

Tutkimus keskittyy meneillään olevan integraatiokehityksen vaikutuksiin ja Pohjoismaiden taloudellisiin kehitysnäkymiin 1990-luvun alkupuolella. Maakohtaiset kehitysarviot ulottuvat vuoteen 1993. Integraatiota ja taloudellista kasvua tarkastellaan eri tasoilla: maailmanlaajuisen markkinoiden vapautumisen ja säännöstelyn purkamisen näkökulmasta, Euroopan yhdentymisen sekä Pohjoismaiden välisen integraation tasolta.

Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen Keskusteluaiheita-sarjassa julkaistavat selvitykset ovat raportteja alustavista tutkimustuloksista ja väliraportteja meneillään olevista tutkimuksista. Seuraavassa esitellään muutama vuoden 1990 aikana ilmestyneestä 36 raportista.

Energian säästön määrittely. Pirkko Kasanen

Selvityksessä analysoidaan energian säästön käsitettä ja ehdotetaan periaatteita käsitteen määrittelylle ja termien täsmentämiselle. Selvityksen ensimmäisessä osassa ongelmaa jäsennetään ensin jakamalla energian käytön muutos kolmeen osatekijään: energiaa käyttävän toiminnan tason eli kuluttajan saaman hyödyn muutokseen, energian käytön tehokkuuden muutokseen ja talouden rakenteen muutokseen. Toisessa osassa analysoidaan energian käytön määritelmiä ja käytettyjä termejä. Lopuksi esitetään suosituksia termien käytöstä.

Earnings Versus Stock Market Returns; How Betas Computed on These Variables Differ. Tom Berglund

Investoinnin riskillisyyden mitta beetakerroin voidaan laskea sekä osakemarkkinoiden tuotoista että laskentatoimen tuottamasta informaatiosta. Bowman (1979) on johtanut yksinkertaisen riippuvuuden näistä kahdesta erilaisesta aineistosta laskettaville beetakertoimille. Tutkimuksessa osoitetaan, että tämä yksinkertainen yhteys rikkoutuu, jos yrityksen tuotot eivät seuraa satunnaiskulkua.

Välillisen verotuksen muutoksen hyvinvointivaikutukset - Näkökohtia arviointimenetelmistä. Robert Hagfors

Työssä esitellään pääpiirteittäin menetelmä, jolla voidaan tutkia välillisen verotuksen muutosten vaikutusta taloudellisen hyvinvoinnin tasoon ja jakautumiseen kotitalouksien kesken sekä koko yhteiskunnan tasolla.

Menetelmässä yhdistetään poikkileikkaus- ja aikasarjatietoja. Hyvinvoinnin tasoa ja jakautumista kotitalouksien kesken voidaan arvioida menofunktioita käyttäen rahamittaisena. Hyvinvoinnin jakautumisen epätasaisuutta kuvaavat indeksit riippuvat suhteellisista hinnoista sekä kotitalouksien demografisista tekijöistä.

Do Macroeconomic Forecasts Influence Firms' Expectations? Pekka Ilmakunnas

Tutkimuksessa testataan kansantalouden kysyntäodotusten vaikutuksia yritysten tuotantoon suomalaisella yritysaineistolla vuosilta 1976-1986. Selvitys koskee viittä eri toimialaa. Tulokset osoittavat, että tärkeimpien kysyntätekijöiden ja odotusten välillä on positiivinen korrelaatio.

Odotetun EES-ratkaisun ja Suomen linjan taloudelliset perustelut. Kari Alho

Taloudelliselta kannalta arvioituna EES-järjestelmä on kahdella tavalla epäsymmetrinen. Ensinnäkin EFTA-maille EY-markkinat merkitsevät huomattavasti suurempaa taloudellista tekijää kuin päinvastoin, joten EFTA:n voidaan odottaa hyötyvän huomattavasti enemmän EES:stä kuin EY:n. Integraation vaikutuksia ei Suomen osalta ole tarkasteltu käyttäen uudempiä epätäydellisen kilpailun ulkomaankaupan malleja. Näin ollen arviot joudutaan perustamaan muualla tehtyihin laskelmiin, jotka vahvistavat mainitun perusasetelman EES-partnereiden välillä. Toisaalta EY vie läpi oman sisämarkkinaohjelmansa riippumatta EES-neuvotteluista. Nämä tekijät antavat EY:lle voimakkaan neuvotteluaseman, ja peliteoria ennakoii EES-neuvotteluista tulosta, jossa EFTA-maat joutuvat luopumaan osasta alkuperäisistä EES-hyödyistään, mutta pääsisivät vastavuoroisuusratkaisussa edelleen parempaan tilanteeseen kuin mikä vallitsi ennen nykyistä Euroopan integraatioprosessia.

Tiedottaminen ja popularisointi

ETLAn tiedotustoiminta tähtää ensisijaisesti laitoksen ennuste- ja tutkimustoiminnan tulosten saattamiseen yleiseen tietouteen. Tutkimus- ja ennustetoiminnan kehittämisen kannalta on myös tärkeää, että tutkimus tulokset tunnetaan ja niitä hyödynnetään käytännössä. Vuoden aikana ilmestyneistä julkaisuista järjestettiin 12 tiedotustilaisuutta. Lisäksi ennusteista kerrottiin yritysten ja järjestöjen edustajille kahdessa ennakkoesittelytilaisuudessa. Laitosta ja sen toimintaa esiteltiin tiedottajille, järjestöjen asiamiehille, opiskelijoille ym. kymmenkunta kertaa. Erilaisia seminaareja, joissa keskusteltiin ajankohtaisista taloudellisista kysymyksistä tai laitoksen tutkimuksista järjestettiin lähes kaksikymmentä. Suhdanneseminaarien lisäksi laitos järjesti kutsuseminaareja ympäristö-, koulutus- ja työmarkkinakysymyksistä. Kaiken kaikkiaan näissä tilaisuuksissa kävi noin 500 kuulijaa.

Vuoden aikana laadittiin yli kolmekymmentä lehdistötiedotetta, suhdanne-ennusteista, kirjamuotoisista tutkimuksista ja ajankohtaisista kansantalouden ongelmista. Tutkimustulosten popularisoinniseksi ETLA julkaisee mm. ETLA-tutkii nimistä lehtistä, joka tavoittaa ETLAn ennusteiden ja julkaisujen n. 3000 lukijaa neljä kertaa vuodessa. Lisäksi tiedotetta jaettiin muissa yhteyksissä useita satoja kappaleita. Vuoden aikana laadittiin ETLA-tutkii lehtiseen myös laajempi tutkimuseloste julkisen talouden tutkimuksesta ETLassa sekä uudistettiin laitoksen suomen- ja englanninkieliset esitteet.

ETLassa järjestettyjen suhdannetilaisuuksien lisäksi ettalaiset esittelivät ennusteita ja tukimuksiaan runsaat 110 kertaa yritysten ja järjestöjen tilaisuuksissa sekä korkeakouluissa ja tieteellisissä kokouksissa. Seuraavassa on lueteltu eräitä laitoksen henkilökunnan tieteellisissä kokouksissa ja muissa tilaisuuksissa pitämiä esitelmiä sekä julkiselle viranomaiselle annettuja lausuntoja ym.

Esitelmiä tieteellisissä kokouksissa:

"Debt-for-Nature Swaps as a Means of Coordination in Environment Policies". Environmental Policies in the Single European Market-seminaari. Venetsia.

"Supply of and Demand for Sawlog". Pohjoismainen yhteisintegroituvuusseminaari. Ål/Norja.

"Työttömyyden keston mallittaminen". Suomen Tilastoseuran seminaari. Helsinki.

"Identification of Barriers in International Trade under Imperfect Competition". European Economic Association. Lissabon.

"Adjustment and Policy Dilemma in a Fixed Exchange Rate". FIEF-seminaari. Tukholma.

"Alternative Exchange Rate Regimes for a Small Open Economy in the Face of European Integration". Danish Summer Research Institute. Gilleleje/Tanska.

"The future of industrial relations in Finland". Third Finnish-Hungarian Sociological Seminar. Helsinki.

"Preliminary Data in Economic Databases". The 5th International Conference on Statistical and Scientific Database Management. North Carolina USA.

"Economic analysis of transboundary air pollution between Finland and the Soviet Union". Finnish-Soviet Symposium on Information Technology and Economic Modelling. Helsinki.

"Ulkomainen velka ja kansainvälinen luottokelpoisuus". Kansantaloustieteen päivät. Lahti.

"Energy crises and change of technology in Finnish manufacturing". Econometric Society World Congress. Barcelona.

"EES-sopimus ja Suomen linja". EES-symposium. Eurooppa-Instituutti. Turku.

"Spheres of impact and influence: Regional environmental quality issues". 11. Nordiska symposiet för kritisk samhällsgeografi. Joensuu.

"Experiences from Growth and Transformation in the Post-war Period". OECD:n konferenssi The Transition to a Market Economy in Central and Eastern Europe. Pariisi.

"Tilastotiede ja taloustiede". Valtakunnalliset tilastopäivät. Helsinki.

"Flexible Production, Industrial Networks and Company Structure". Third Finnish-Hungarian Sociological Seminar. Helsinki.

Muita esitelmätillaisuuksia:

"Työttömyysturvajärjestelmän vaikutukset työnetsintään". Kelan työttömyysturva-asiain neuvottelukunta.

"Suomen rahoitusmarkkinat ja rahapolitiikka". Liikkeenjohdon Instituutti.

"1990-luvun talouspolitiikka". Kunnallisopiston talouspäivät.

- "Kaaosteoria ja kansantaloutiede". SITRAn ekonomistikurssi.
- "Euroopan integraatio ja Suomi". Järjestöekonomistien kokous.
- "Euroopan raha- ja talousunioni". OKOn tutkijaseminaari.
- "Kotitalouksien sääntämisen- ja investointikäyttäytymisen trendit". Suomen Kiinteistövalittajien liitto.
- "Suhdanne-ennusteiden käyttömahdollisuudet yrityksissä". Rakennusalan suhdannepäivät.
- "Nordic Economic Outlook". Kieler konjunkturgespräch.
- "Katsaus Suomen teollisuuden ulkomaisen kilpailukyvyn kehitykseen ja selviytymisen keinoihin". Länsi-Euroopan kaupallisten sihteerien aluepäivät. Lontoo.
- "Pleni avoin kansantalous". Talouspoliittinen seminaari. Tallinna.
- "Taloudellinen kehitys Suomessa tulevina vuosina, kaupan kehitysnäkymät". Tukon hallintoneuvosto.
- "Kansainvälisen talouden näkymät - jatkuuko teollisuusmaiden kasvu". MET:n ja ETLATIEDON raaka-aineseminaari.
- "Kansainvälinen talous ja Suomen ulkomaankauppa". SITRAn talouspoliittinen kurssi.
- "Suhdannevaihtelut Suomessa, niiden syyt ja seuraukset". Metsäyhdistyksen syysseminaari.
- "Bytesbalansen begränsar stimulering". Ekonomiska Samfundets Ekonomiforum.
- "Maailma muuttuu - muuttuvatko tutkimusaiheet". Yrjö Jahnssoonin säätiön vuosijuhla.
- "Onko Suomen teollinen rakenne yksipuolistunut". TEKESin johtoryhmän kokous.
- "Investoinnit, kasvu ja talouden tasapaino: pohjoismainen näkökulma". Kansantalodellinen yhdistys.
- "Teollisuuden yritysrakenteen muutokset". Kauppa- ja teollisuusministeriön koulutustilaisuus.
- "Kotimaankauppa yhdyntävässä Euroopassa". Kotimaankauppa muutoksessa -seminaari.
- "Maailmantalouden kehitysnäkymät". SITRAn talouspolitiikan johtamiskurssi.
- "Metalliteollisuuden ja mekaanisen puuteollisuuden kehitysnäkymät 1990- luvulla". Teknologiaseminaari yritystutkijoille.
- "Muuttuva kaupan toimintaympäristö". TRADEKAN liikkeenjohdon valmennus.
- "Suomen teollisuuden teknisen kehityksen erityispiirteet". Luento Helsingin Kauppakorkeakoulu.
- "Suomen taloudellinen tilanne vuonna 1991". Sanomalehtien Liiton Ilmoitusmarkkinoinnin katsauspäivät.

Lausuntoja ja asiantuntijatehtäviä:

Kertomusvuoden aikana laitoksen asiantuntijat olivat Eduskunnan eri valiokunnissa kuultavina mm. talletuspankkilakia, liikeverolakia, talletusten lähdeverotusta, Euroopan integraatiota, eläkeuudistusta koskevista hallituksen esityksistä. Laitos antoi viranomaisille lausuntoja mm. indeksiehtotoimikunnan mietinnöstä, Uudenmaan läänin työvoima- ja koulutustarve-ennusteesta ja korkotulojen lähdeverotoimikunnan mietinnöstä. Lisäksi laitoksen henkilökuntaa oli jäsenenä ja asiantuntijoina useissa komiteoissa ja työryhmissä, joista mainittakoon lähdeverotoimikunta, sapaattitoimikunta, tulopoliittinen selvitystoimikunta, tilastoneuvosto, hallituksen investointivaliokuntaa avustava asiantuntijaryhmä (IN-VA), Suomen ja Neuvostoliiton välinen tieteellis-tekninen yhteistoimintakomitea ja valtiovarainministeriön ulkomaansijoituksia selvittävä asiantuntijaryhmä.

Muu esiintyminen:

Tutkijoiden kirjoittamia artikkeleja julkaistiin useissa aikakausjulkaisuissa. Etlaisilla on myös ollut säännöllisesti ilmestyvä palsta Teollisuusviikossa, The Finnish Business Reportissa, Turun Sanomissa, Materiaalitaloudessa ja Finance&Finlandissa. Laitoksen henkilökunta on avustanut sekä kotimaisia että ulkomaisia toimittajia taloudellisen tiedon saannissa. Mm. televisio uutisoi kertomusvuonna laitoksen ennusteita ja tutkimustoimintaa useissa lähetyksissään.

ETLAn tytäryhtiöt

ETLAn omistama ETLATIETO Oy suorittaa toimeksiannosta tutkimus- ja selvitystehtäviä sekä toimittaa lehtiartikkeleihin ja suhdanneseurantaan tarvittavaa tilastomateriaalia. ETLATIETO Oyssä valmistui kertomusvuonna neljä laajaa tutkimushanketta, tutkimukset Uudenmaan läänin roolista talouden rakennemuutoksessa, Tuonnin merkityksestä Suomen kansantaloudelle, Kaupan integroitumisen näköaloista ja Energian käytöstä ja säästöstä. Tutkimukset on julkaistu ETLAn julkaisusarjoissa. Uutena tutkimushankkeena käynnistyi tutkimus, jossa selvitetään hiilidioksidipäästöjen taloudellisia ohjauskeinoja. Lisäksi laadittiin toimeksiannosta eräille yrityksille taloudellisia katsauksia sekä yksilöityjä suhdanneseurantaraportteja. ETLATIETO on edelleen toiminut kaupankäynnin pohjana olevan FOX-indeksin säännöllisenä tarkastajana.

ETLAn omistama Taloustieto Oy julkaisee yrityksille, oppilaitosten opettajille ja taloudellisista asioista kiinnostuneille tarkoitettua taloudellista kirjallisuutta. Taloustiedon pääasialliset tuotteet ovat viime vuosina olleet taloussanastot ja talouden käsikirjat. Kertomusvuonna ilmestyi pankki- ja rahoitussanasto sekä jatkettiin Taloustietoa-käsikirjan uudistustyötä, jossa käytetään laajasti ETLAn ennusteita ja tutkimustuloksia sekä hyödynnetään tietokantatietoja. Taloustieto on myös toimittanut ETLAn kirjamuotoiset tutkimukset.

Koulutus- ja seminaaritoiminta

ETLAssa koulutus ja jokapäiväinen tutkimustyö liittyvät luontevasti yhteen. Laitos järjestää säännöllisesti seminaareja, joidenka tarkoitus on toisaalta lisätä henkilökunnan tietoa uusista asioista toisaalta levittää omia tutkimustuloksia ja saada hyödyllisiä kommentteja. ETLAlla on ollut mahdollista hankkia seminaareihinsa kansainvälisiä huipputason esiintyjä. Tilaisuuksiin on kutsuttu myös taustajärjestöjen ekonomisteja ja asiantuntijoita. Kertomusvuonna ETLAn seminaareissa vierailivat mm.

Mart Vabar (Eestin tiedeakatemia): Viron talousnäkökymät.

Anthony Saunders (New York University): LDC debt and market valuation of banks.

Hans-Werner Sinn (University of Munich): Tax harmonization in Europe.

Frank Stafford (University of Michigan): The Economics of Time.

Geoffrey Wyatt (Heriot-Watt University): Graph Analysis in Economics.

Bob Rowthorn (University of Cambridge): Social Corporatism.

Kenneth Berrill (Securities and Investment Board): European Financial Institutions and Financial Integration in Europe.

Laitoksessa järjestetyn koulutusohjelman lisäksi ETLA on pyrkinyt tukemaan henkilökuntansa jatko-opintoja korkeakoulujen ja säätiöiden välityksellä. Tuki on tällöin merkinnyt laitoksen tutkimusohjelmaan liittyvissä hankkeissa tutkimusohjaus-apua ja työtiloja. Tärkeä koulutusaspekti on ollut myös taustajärjestöjen ekonomistien vierailut ETLAn tiloissa, jolloin vierailija on voinut tutustua ETLAn tutkimus- ja ennustetoimintaan ja näin laitos on voinut tukea useita henkilöitä heidän koulutushankkeissaan.

Kansainvälinen yhteistyö

ETLA harjoittaa kansainvälistä yhteistyötä mm. osallistumalla kansainvälisiin tieteellisiin ja talouspolitiikkaa ja ennusteita käsitteleviin kokouksiin ja olemalla mukana kansainvälisissä tutkimusprojekteissa. Kansainväliseen suhdanne- ja talouspolitiikkakeskusteluun on osallistuttu mm. Euroopan suhdannelaitosten liiton (AIECE) piirissä, Kielin maailmantalouden tutkimuslaitoksen seminaarien välityksellä ja pohjoismaisen tutkimuslaitosyhteistyön yhteydessä. Etlalaisilla on yhteisiä tutkimushankkeita ulkomaisten tutkimuslaitosten ja tutkijoiden kanssa mm. pohjoismaisessa koulutusprojektissa ja yritysraKENNeprojektissa, Suomi-Viro-vertailuprojektissa, Euroopan pienten maiden pitkän aikavälin kasvua käsittelevässä hankkeessa sekä integraatiotutkimuksessa. Kertomusvuonna pohjoismaisena yhteistyönä valmistui julkaisu, joka keskittyy integraatiokehityksen vaikutuksiin ja Pohjoismaiden taloudellisiin kehitysnäkymiin 1990-luvulla. Ulkomaalaisten tutkijoiden vierailuja ETLAan on myös jatkettu ja näin on voitu laajentaa eräiden laitoksen projektien näkökenttää merkittävästi.

ETLAn hallinto ja talous

ETLAn kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana on toiminut vuorineuvos Gustav von Hertzen ja varapuheenjohtajana pankinjohtaja Matti Korhonen. Johtokunnan puheenjohtajana on ollut johtaja Arto Ojala ja varapuheenjohtajana pankinjohtaja Kalevi Kosonen sekä muina jäseninä johtaja Timo Airaksinen, johtaja Erkki Hellsten, suunnittelujohtaja Pekka Lahikainen ja tutkimusjohtaja Erkki Salmi sekä laitoksen toimitusjohtaja Pentti Vartia. Johtokunta on kokoontunut kertomusvuonna 11 kertaa.

Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen toiminta on rahoitettu pääosin kannatusyhdistyksen jäseniltä saaduilla kannattajamaksuilla, joiden osuus tilikauden 13.7 milj.markan varsinaisen toiminnan tuotoista oli n. 80 %. Muita tulolähteitä olivat ulkopuolisella rahoituksella tehdyistä projekteista saadut tulot, julkaisujen myynnis-

tä kertyneet tulot sekä ETLATIETO Oyille ja Taloustieto Oyille tehdyistä palveluista kertyneet tulot. Näistä muista tulolähteistä kertyi vuonna 1990 n. 2.6 milj. markkaa. Taseen loppusumma per 31.12.1990 oli mk 666.012,44. Tilikauden päätös osoitti alijäämää 93.553,50 mk kun edellisten vuosien jäämä mk 149.884,12 otetaan huomioon, oli ylijäämä tilivuoden päättyessä mk 56.330,62. Taloustieto ry lahjoitti 16.2.1990 Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen kannatusyhdistys ry:lle Taloustieto Oy:n osakekannan.

Tilikauden aikana ETLAssa on holdettu sekä ETLAn, Taloustieto Oy:n ja ETLATIETO Oy:n kirjanpito kokonaisuudessaan ja Taloustiedossa yhteisön kassatoiminnat. ETLAn julkaisutoiminta hoidettiin pääosin Taloustieto Oy:ssä. Vuoden lopulla ryhdyttiin järjestelyihin koko yhteisön maksuliikenteen ja postituksen koordinoimiseksi. Kertomusvuonna laitoksen vahvuus oli 40 henkeä. Vakinaisen henkilöstön lisäksi vuoden aikana laitoksessa on työskennellyt parisenkymmentä tutkijaa ja tutkimusapulaista tutkimustehtävissä eri pituisia jaksoja. Lisäksi useat laitoksen ulkopuoliset henkilöt ovat avustaneet laitoksen projekteja.

Toimintakertomuksen liitteenä on luettelot Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen Kannatusyhdistys Ry:n hallituksen jäsenistä v. 1990 ja ETLAn vuoden 1990 aikana valmistuneista tutkimuksista.

Liite 1.

ETLAN HALLITUS 1990 (ja henkilökohtainen varamies)

Vuorineuvos Gustav von Hertzen, puh.joht., Teollisuuden Keskusliitto
(Vuorineuvos Yrjö Pessi)

Pankinjohtaja Matti Korhonen, varapuh.joht., Kansallis-Osake-Pankki
(Pankinjohtaja Heikki Koivisto)

Pääjohtaja Krister Ahlström, Suomen Työnantajain Keskusliitto
(Toimitusjohtaja Jaakko Rauramo)

Toimitusjohtaja Matti L. Aho, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto
(Suunnittelujohtaja Pekka Lahikainen)

Vuorineuvos Casimir Ehrnrooth, Teollisuuden Keskusliitto
(Pääjohtaja Pekka Salo)

Hallituksen puheenjohtaja Pekka Herlin, Teollisuuden Keskusliitto
(Toimitusjohtaja Jaakko Ihamuotila)

Pankinjohtaja Jaakko Iloniemi, varapuh.joht., Suomen Yhdyspankki
(Varatoimitusjohtaja Paavo Laitinen)

Toimitusjohtaja Tapani Kahri, Suomen Työnantajain Keskusliitto
(Johtaja Arto Ojala)

Toimitusjohtaja Jarl Köhler, Teollisuuden Keskusliitto
(Toimitusjohtaja Harri Malmberg)

Toimitusjohtaja Matti Liukkonen, Osuuspankkien Keskuspankki Oy
(Apulaisjohtaja Jorma Raike)

Johtaja Rauno Niinimäki, Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki
(Osastopäällikkö Ari Aaltonen)

Toimitusjohtaja Timo Relander, Teollisuuden Keskusliitto
(Johtaja Erkki Hellsten)

Hallituksen puheenjohtaja Heikki Tavela, Teollisuuden Keskusliitto
(Toimitusjohtaja Heikki Bachmann)

Pankinjohtaja Eero Tuomainen, Postipankki
(Pankinjohtaja Jaakko Lilleberg)

Liite 2.

VUONNA 1990 ETLAN SARJOISSA ILMESTYNEET JULKAISUT

ENNUSTEJULKAISUT

1990/1 SUHDANNE, Helsinki 1990, 144 s.
 1990/2 SUHDANNE, Helsinki 1990, 103 s.
 1990/3 SUHDANNE, Helsinki 1990, 140 s.
 1990/4 SUHDANNE, Helsinki 1990, 105 s.

1990/1 THE FINNISH ECONOMY, Helsinki 1990, 138 p.
 1990/2 THE FINNISH ECONOMY, Helsinki 1990, 109 p.
 1990/3 THE FINNISH ECONOMY, Helsinki 1990, 139 p.
 1990/4 THE FINNISH ECONOMY, Helsinki 1990, 108 p.

KATSAUS RAAKA-AINEIDEN MAAILMANMARKKINAHINTOIHIN SURVEYS OF WORLD MARKET RAW MATERIAL PRICES

- No 46 World Commodity Prices. Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat v. 1988 - 1991.
 Toukokuu 1990. 28 s.
- No 47 World Commodity Prices. Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat v. 1988 - 1992.
 Marraskuu 1990. 21 s.

LONDON BUSINESS SCHOOLin VALUUTTAKURSSIKATSAUS

Exchange Rate Outlook 12 numeroa.

ERILLISTUTKIMUKSET

A-SARJA

- A 14 SINIKKA SALO, Asuntojen kysynnän, tuotannon ja hinnanmuodostuksen teoriaa: Empiirinen sovellutus Suomen asuntomarkkinoihin. Theoretical Aspects of Housing Demand, Production and Price Formation: An Empirical Application to the Finnish Housing Market. English summary 4 p. Helsinki 1990. 304 s.

B-SARJA

- B 61 PENTTI JONNINEN, Teollisuuden välilliset työvoimakustannukset vuonna 1988. Non-Wage Labor Costs in Finnish Manufacturing Industry in 1988. English summary 6 p. Helsinki 1990. 102 s.
- B 62 PAAVO OKKO, Uudenmaan lääni talouden rakennemuutoksessa. The Province of Uusimaa in the Changing Economic Structure of Finland. English summary 4 p. Helsinki 1990. 101 s.
- B 63 PEKKA ILMAKUNNAS, Suhdanne-ennusteiden käyttömahdollisuudet yrityksissä. Helsinki 1990. 107 s.
- B 64 PASI AHDE, Tuonnin merkitys Suomen kansantaloudelle ja viennille. The Role of Imports in Finnish Economy and Exports. English summary 6 p. Helsinki 1990. 160 s.
- B 65 JUSSI RAUMOLIN, Suomalaisen kaupan toimintamahdollisuudet Euroopan yhdentymässä. Challenges Facing the Finnish Retail and Wholesale Trade as Regards the Integrated European Market in the 1990s. English summary 12 p. Helsinki 1990. 173 s. sid.
- B 66 MIKAEL INGBERG - PEKKA ILMAKUNNAS (toim./Eds), Liikevaihtoveron uudistamistarpeet. Reform Needs of the Sales Taxation. English summary 2 p. Helsinki 1990. 73 s.
- B 67 JUHA KETTUNEN, Työllistyminen, työvoiman liikkuvuus ja työttömän taloudellinen asema. Helsinki 1990. 121 s.
- B 68 HANNU HERNESNIEMI, HEX-indeksi. Helsinki 1990. 123 s.

C-SARJA

- C 56 TARMO VALKONEN, Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta Suomessa. Helsinki 1990. 138 s.
- C 57 TAUNO KALLINEN, Kansainvälinen teollisuuden työn tuottavuuden tasovertailu vuosina 1970-1986. Helsinki 1990. 66 s.
- C 58 PEKKA PERE, Integroituneet ja yhteisintegroituneet aikasarjat: Katsaus ominaisuuksiin ja testaukseen. Helsinki 1990. 198 s.
- C 59 MIKA WIDGRÉN, Shapleyn arvo - Katsaus monen henkilön pelien a priori ratkaisun taustaan, määrittelyyn ja ominaisuuksiin. Helsinki 1990. 167 s.

KESKUSTELUAIHEITA

- No 312 TIMO MYLLYNTAUS, Education in the Making of Modern Finland. 22.02.1990. 36 p.
- No 313 JUSSI RAUMOLIN, The Transfer and Creation of Technology in the World Economy with Special Reference to the Mining and Forest Sectors. 23.02.1990. 34 p.
- No 314 TOM BERGLUND - LAURA VAJANNE, Korkoepävarmuus valuuttaoptioiden hinnoittelussa. 06.03.1990. 21 s.
- No 315 TOM BERGLUND - EVA LILJEBLOM, The Impact of Trading Volume on Stock Return Distributions: An Empirical Analysis. 15.03.1990. 27 p.
- No 316 PIRKKO KASANEN, Energian säästön määrittely. 06.04.1990. 52 s.
- No 317 PENTTI VARTIA, New Technologies and Structural Changes in a Small Country. 17.04.1990. 15 p.
- No 318 TIMO MYLLYNTAUS, Channels and Mechanisms of Technology Transfer: Societal Aspects from a Recipients Viewpoint. 17.04.1990. 21 p.
- No 319 TOM BERGLUND, Earnings Versus Stock Market Returns; How Betas Computed on These Variables Differ. 24.04.1990. 12 p.
- No 320 VESA KANNIAINEN, Intangible Investments in a Dynamic Theory of a Firm. 27.04.1990 30 p.
- No 321 ROBERT HAGFORS, Välillisen verotuksen muutosten hyvinvointivaikutukset - Näkökohtia arviointimenetelmistä. 11.05.1990. 23 s.
- No 322 VESA KANNIAINEN, Dividends, Growth and Management Preferences. 23.05.1990. 23 p.
- No 323 PEKKA ILMAKUNNAS, Do Macroeconomic Forecasts Influence Firms' Expectations? 28.05.1990. 26 p.
- No 324 PEKKA ILMAKUNNAS, Forecast Pretesting and Correction. 28.05.1990. 22 p.
- No 325 TOM BERGLUND - EVA LILJEBLOM, Trading Volume and International Trading in Stocks - Their Impact on Stock Price Volatility. 04.06.1990. 23 p.
- No 326 JEAN MALSOT, Rapport du printemps 1990 - Perspectives à moyen terme pour l'économie européenne (Euroopan keskipitkän aikavälin näkymät). 08.06.1990. 31 p.
- No 327 HILKKA TAIMIO, Naisten kotityö ja taloudellinen kasvu Suomessa vuosina 1860-1987, uudelleenarvio. 20.06.1990. 56 s.No 327
- No 328 TOM BERGLUND - STAFFAN RINGBOM - LAURA VAJANNE, Pricing Options on a Constrained Currency Index: Some Simulation Results. 28.06.1990. 43 p.

- No 329 PIRKKO KASANEN, Energian säästö ympäristöhaittojen vähentämiskeinona, päätöksentekokehikko energian ympäristöhaittojen vähentämiskeinojen vertailuun. 01.07.1990. 41 s.
- No 330 TOM BERGLUND - KAJ HEDVALL - EVA LILJEBLOM, Predicting Volatility of Stock Indexes for Option Pricing on a Small Security Market. 01.07.1990. 20 p.
- No 331 GEORGE F. RAY, More on Finnish Patenting Activity. 30.07.1990. 9 p.
- No 332 KARI ALHO, Odotetun EES-ratkaisun ja Suomen linjan taloudelliset perustelut. 01.08.1990. 10 s.
- No 333 TIMO MYLLYNTAUS, The Role of Industry in the Electrification of Finland. 14.08.1990. 35 p.
- No 334 RISTO MURTO, The Term Structure and Interest Rates in the Finnish Money Markets - The First Three Years. 17.08.1990. 27 pp.
- No 335 VEIJO KAITALA - MATTI POHJOLA - OLLI TAHVONEN, An Economic Analysis of Transboundary Air Pollution between Finland and the Soviet Union. 01.10.1990. 23 p.
- No 336 TIMO MYLLYNTAUS, Ympäristöhistorian tutkimus Suomessa. 08.10.1990. 35 p.
- No 337 KÅRE P. HAGEN - VESA KANNIAINEN, The R&D Effort and Taxation of Capital Income. 15.10.1990. 34 p.
- No 338 PEKKA YLÄ-ANTTILA - RAIMO LOVIO, Flexible Production, Industrial Networks and Company Structure - Some Scandinavian Evidence. 25.10.1990. 19 p.
- No 339 VESA KANNIAINEN, Destroying the Market for Drugs: An Economic Analysis. 01.11.1990. 32 p.
- No 340 PENTTI PÖYHÖNEN - RISTO SULLSTRÖM, The EES and Trade in Manufactured Goods. 09.11.1990. 14 p.
- No 341 PEKKA SUOMINEN, Ulkomaalaista koskevat investointirajoitukset Länsi-Euroopan maissa. 20.11.1990. 66 s.
- No 342 KARI ALHO, Identification of Barriers in International Trade under Imperfect Competition. 21.11.1990. 27 p.
- No 343 JUSSI RAUMOLIN, The Impact of Technological Change on Rural and Regional Forestry in Finland. 22.11.1990. 84 p.
- No 344 VEIJO KAITALA - MATTI POHJOLA - OLLI TAHVONEN, Transboundary Air Pollution and Soil Acidification: A Dynamic Analysis of an Acid Rain Game between Finland and the USSR. 23.11.1990. 29 p.
- No 345 ROBERT MICHAEL BERRY, Deep Waters Run Slowly. Elements of Continuity in European Integration. 10.12.1990. 31 p.

No 346 ANTHONY J. VENABLES, *New Developments in the Study of Economic Integration*. 17.12.1990. 30 p.

No 347 JUSSI RAUMOLIN, *Euroopan Yhteisön ympäristöpolitiikka*. 20.12.1990. 52 s.

ERIPAINOKSET

No 134 PEKKA ILMAKUNNAS, *Tests of the Efficiency of Some Finnish Macroeconomic Forecasts: An Analysis of Forecast Revisions*. >> *Finnish Economic Papers*, Vol. 2, No. 2, 1989, 137-146

No 135 JUKKA LASSILA, *Preliminary Data in Economic Databases*. >> *Lecture Notes in Computer Science* 420, Springer-Verlag 1990, 219-226.

No 136 TOM BERGLUND, *Sijoitusriskin hinnoittelu osakemarkkinatutkimuksen kannalta*. >> *Kansallis-Osake-Pankki, Taloudellinen Katsaus* 1990:1, 25-33.

No 137 PEKKA ILMAKUNNAS, *Testing the Order of Differencing in Quarterly Data: An Illustration of the Testing Sequence*. >> *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, Vol. 52, No. 1, 1990, 79-88.

No 138 VESA KANNIAINEN - HANNU HERNESNIEMI, *The Costs of Holding Inventories and the Demand for Labour and Capital Under Corporate Taxation*. >> *Canadian Journal of Economics*, Vol. XXIII, No. 1, 1990, 226-235.

No 139 JUKKA LESKELÄ, *Efta Countries' Foreign Direct Investments*. >> *Efta Trade* 1988, December 1989, Section III. (8 p.)

No 140 PEKKA ILMAKUNNAS - HANNU TÖRMÄ, *Structural Change of Factor Substitution in Finnish Manufacturing*. >> *Scandinavian Journal of Economics*, Vol. 91, No. 4, 1989, 705-721.

No 141 TIMO MYLLYNTAUS, *The Finnish Model of Technology Transfer*. >> *Economic Development and Cultural Change*, Vol. 38, No. 3, 625-643.

No 142 RITA ASPLUND, *Ökat behov av vuxenutbildning*. >> *Ekonomiska Samfundets Tidskrift* 1990:2, 131-153.

No 143 PEKKA YLÄ-ANTTILA, *Investoinnit, kasvu ja talouden tasapaino: Pohjoismainen näkökulma*. >> *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 1990:2, 148-157.

No 144 JUSSI RAUMOLIN, *Restructuring and Internationalization of the Finnish Forest, Mining and Related Engineering Industries*. >> *The Reshaping of European Geography* Ed. by Michael Hebbert and Jens Christian Hansen Worcester 1990, 8-22.

No 145 MATTI POHJOLA, *Hapan sade Suomen ja Neuvostoliiton yhteisenä ympäristöongelmana: Pitäisikö uhrin maksaa ympäristönsuojelusta?* >> *TTT Katsaus* 1990:3, 15-21.

- No 146 PEKKA ILMAKUNNAS, Aggregation versus Disaggregation in Forecasting Construction Activity.>> Disaggregation in Econometric Modelling Ed. by Terry Barker and M.H. Pesaran Routledge, London 1990, 73-86.
- No 147 TOR ERIKSSON, Työvoima, työajat ja työpanos tulevaisuudessa. >> Kansantaloudellinen aikakauskirja 1990:3, 255-267.
- No 148 PEKKA ILMAKUNNAS, Forecast Pretesting and Correction. >> Journal of Business and Economic Statistics, Vol. 8, No. 4, 1990, 475-480.

MUUT JULKAISUT

GROWTH AND INTEGRATION IN A NORDIC PERSPECTIVE, Published jointly by ETLA, IFF, IUI, NØI. Helsinki 1990. 255 p.

ETLA esite 1990. Helsinki 1990. 67 s.

ETLA The Research Institute of the Finnish Economy. Helsinki 1990. 66 p.

Liite 3.

ESITELMÄT JA ALUSTUKSET:

Vuoden 1990 aikana Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen henkilökunta on pitänyt erilaisissa tilaisuuksissa yli 110 alustusta ja esitelmää. Useat esitelmät on julkaistu joko alan aikakausjulkaisuissa tai ETLAn keskusteluaiheita-sarjassa. Seuraavassa osa kertomusvuonna pidetyistä esitelmistä ja alustuksista. Lisäksi Etlan henkilökunta esittelee tutkimuksiaan ja pitää suhdannekatsauksia laitoksen omissa tilaisuuksissa sekä eri korkeakouluissa järjestetyissä seminaareissa sekä ennusteiden ennakkoesittely- ja julkistamistilaisuuksissa.

Pentti Vartia:

- Luentosarja makrotalousteorian empiirisistä sovellutuksista; Helsingin yliopisto ja Helsingin Kauppakorkeakoulu, kevät 1990
- "Kommentar till statsminister Harri Holkeri", Ekonomiska Samfundet, 6.2.90
- "Katsaus Suomen teollisuuden ulkomaisen kilpailukyvyn kehitykseen ja selviytymisen keinoihin", Länsi-Euroopan kaupallisten sihteerien aluekokous, Lontoo, 13-14.2.90
- "Kansantalous ja talousyksiköt", SITRA, Taloustoimittajien täydennyskoulutus, Hanasaari, 5.3.90
- "Integraatio on pitkä prosessi", Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta, 6.4.90
- "Pieni avoin kansantalous", Talouspoliittinen seminaari, Tallinna, 27-29.4.90
- "Maailmantalouden kehitysnäkymät", SITRA, Talouspolitiikan johtamiskurssi 35, Finlandia-talo, 21.5.90
- "Taloudellinen kehitys Suomessa tulevina vuosina, kaupan kehitysnäkymät", TT:n, Tiedottajan talousvalmennus-seminaari, Säästöpankkiopisto, 28.5.90
- "Taloudellinen kehitys Suomessa tulevina vuosina, kaupan kehitysnäkymät", Tukon hallintoneuvoston strategiakokous, Haikko, 4.6.90
- "LEL tulevaisuuden näkymät", LEL-Työeläkekassa, 18.6.90
- "Suomen kansantalouden näkymät 1990-95", Tapiola-yhtiöt, Hotelli Kuninkaantie, 14.8.90
- "Bytesbalansen begränsar stimuleringen", Ekonomiska Samfundets Ekonomiforum, Tekniska föreningen, 13.9.90
- "Ensi vuoden näkymät", Sahavaliokunnan kokous, SMKL, 21.9.90
- Kansainvälisen talouden näkymät - jatkuuko teollisuusmaiden kasvu, Raaka-aineseminaari, Messukeskus, 26.9.90
- "Tilastotiede ja taloustiede", HY, Valtakunnalliset tilastopäivät, 2.10.90
- "Elintason nousu", Kulosaaren yhteiskoulun 50 v. juhlaesitelmä, 4.10.90
- "Kansainvälinen talous ja Suomen ulkomaankauppa", SITRA Talouspolitiikan johtamiskurssi 36, Finlandia-talo, 15.10.90

- "Suomi taloudellisena yksikkönä uudessa Euroopassa", AKAVA, Hotelli Hesperia, 17.10.90
- "Suhdannevaihtelut Suomessa, niiden syyt ja seuraukset", Metsäyhdistyksen perinteinen syysseminaari, Aulanko, 13.11.90
- Esitelmä Tampere-talolla, 15.11.90
- "Experiences from Growth and Transformation in the Post-war Period - The Country Paper for Finland", OECD:n konferenssi "The Transition to a Market Economy in Central and Eastern Europe, Pariisi, 28-30.11.90
- "Maailma muuttuu - muuttuvatko tutkimusaiheet?", Yrjö Jahnssoonin Säätiön vuosijuhla, 16.12.90
- Suomen talouselämän esittely - luentosarja, HY, syksy 1990

Kari Alho:

- "Suomen integraatoratkaisu: talouspoliittisen keskustelun nollapiste". Kansantaloustieteen päivät, Lahti, 12.2.90
- "Suomen rahoitusmarkkinat ja rahapolitiikka". Esitelmä LIFIMissä. 7.3.90
- "Ympäristöinvestointien kansainvälinen rahoitus". ETLAn peliseminaari. 21.3.90
- "Työmarkkinoiden kehitysnäkymät". Paneelikeskustelu Työvoimaopistolla. Jyväskylä, 22.3.90
- Ympäristöinvestointien kansainvälinen rahoitus. Tampereen yliopiston kansantaloustieteen laitoksen seminaari. Tampere, 23.3.90
- "Debt-for-Nature Swaps as a Means of Coordination in Environment Policies". Esitelmä kokouksessa Environmental Policies in the Single European Market. Venetsia, 17.4.90
- "Suomen rahoitusmarkkinoiden viimeaikainen kehitys". Seminaari Oulun yliopistossa. Oulu, 26.4.90
- ETLan integraatiotutkimusohjelma. Puheenvuoro järjestöekonomistien kokouksessa. 27.4.90
- "EES-sopimus ja Suomen linja". EES-symposium Eurooppa-instituutissa. Turku, 23.5.90
- "Identification of Barriers in International Trade under Imperfect Competition. Esitelmä European Economic Associationin kokouksessa. Lissabon, 1.9.90
- "1990-luvun talouspolitiikka". Esitelmä Kunnallisopiston talouspäivillä Turussa. Turku, 20.9.90
- Paneelikeskustelu integraatiosta. Kauppakorkeakoulu. 4.10.90
- Kommentti ulkomaalaisomistuksesta. SITRAn ulkomaalaisomistusseminaari. 24.10.90
- Kommentti kehitysmaiden velkaongelmasta. Ulkopoliittinen instituutti. 1.11.90
- "Adjustment and Policy Dilemma in a Fixed Exchange Rate Economy. FIEF, Tukholma, 7.11.90
- "Kansantalous ja talousyksiköt". Kauppakorkeakoulun taloustoimittajakoulutustilaisuus. 14.12.90
- "Rahoitusjärjestelyt kansainvälisessä ympäristönsuojelussa". ETLAn laitosseminaari. 20.12.90

Kari Sihtola:

- Paavo Okon tutkimuksen luovutus Uudenmaan maaherralle 22.3.90
- TKL:n koordinaatiovaliokunta 3.9.90 "ETLAn toimintasuunnitelma".
- "Öljyn hinnan nousun vaikutukset maailmantalouteen". Lions-järjestön kokous 4.9.90
- "Keskustelua taloudellisesta tilanteesta". Cultorin syysretki 18.9.90
- ETLAn toiminnan esittelyä useissa eri tilaisuuksissa.

Markku Kotilainen:

- "Euroopan integraation vaikutukset Suomen kansantalouteen". Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kauppaja- ja teollisuusjaosto, 5.4.90
- Esittelypuheenvuoro kirjan "Growth and Integration in a Nordic Perspective" julkaisutilaisuudessa, 24.4.90
- "Euroopan integraatio ja Suomi" (Kirjan "Growth and Integration in a Nordic Perspective" pohjalta). Järjestöekonomistit, 27.4.90
- "Tulopoliittikka ja integraatio". Esitelmä Tulopoliittiselle selvitystoimikunnalle, 23.5.90 TVK-opistolla
- "Alternative Exchange Rate Regimes for a Small Open Economy in the Face of European Integration; Macroeconomic Stability and Effectiveness of Economic Policy". Danish Summer Research Institute (DSRI). Gilleleje, Tanska, 23.9.90
- "Euroopan rahaunioni: hyödyt ja kustannukset". ETLAn rahoitus- ja ulkomaantalouden ryhmän seminaari, 22.11.90
- "Euroopan raha- ja talousunioni". OKO:n tutkijatapaaminen. Hermes-klubi, 19.12.90

Robert Hagfors:

- "Muuttuva kaupan toimintaympäristö", TRADEKAN liikkeenjohdon valmennus E-Instituutissa, 2.4.90

Pekka Ilmakunnas:

- "Ennusteiden käyttö yrityksissä". KOP:n tutkimusosasto, 11.1.90
- "Energy crises and change of technology in Finnish manufacturing". Kansantaloustieteen päivät. Lahti, 12-13.2.90
- "Toimialan taloustiede - luentosarja". Helsingin Kauppakorkeakoulu, kevätlukukausi 1990
- "Ekonometrian tilastolliset perusteet - luentosarja". Tampere, toukokuu 1990
- "Väitöstilaisuuden vastaväittäjä". Tampereen Yliopisto, 11.5.90
- "Kommenttipuheenvuoro Aris Spanosin esitelmästä". Taloustieteellinen Seura, 16.8.90
- "Energy crises and change of technology in Finnish manufacturing". Econometric Society World Congress. Barcelona, 22-28.8.90

- "Kokonaistaloudellisten suhdanne-ennusteiden käytöstä yrityksissä". Helsingin Yliopisto, 11.9.90
- "Suhdanne-ennusteiden käyttömahdollisuudet yrityksissä". Rakennusalan suhdannepäivä, 2.10.90
- "Suhdanne-ennusteiden käyttömahdollisuudet yrityksissä". Rakennusaineteollisuusyhdistys, 30.10.90
- "Ekonometrian kehityssuunnat - empiirisen tutkimuksen yhteydet teoriaan". SITRAn ekonomistikurssi, 9.11.90

Jukka Lassila:

- "Preliminary Data in Economic Databases". The 5th International Conference on Statistical and Scientific Database Management, North Carolina 5.4.90
- "Suomen taloudellinen tilanne 1991". Sanomalehtien liiton ilmoitusmarkkinoinnin katsauspäivät, Helsinki 29.11.90

Pirkko Kasanen:

- "Energiansäästö ja taloudellinen rationaliteetti". Energiaa säästävään yhteiskuntaan? Tutkimusseminaari, 14.9.90
- "Spheres of impact and influence: Regional environmental quality issues". 11. Nordiska symposiet för kritisk samhällsgeografi. Joensuu universitet, Mekkrijärvi forskningsstation, Ilomants, 4-7.10.90

Juha Kettunen:

- "Työttömyyden keston mallittaminen". Suomen Tilastoseuran iltapäivätilaisuus seurantatutkimuksen menetelmistä ja sovellusmahdollisuuksista. 8.5.90
- "Työllistyminen, työvoiman liikkuvuus ja työttömän taloudellinen asema". Lehdistötilaisuus, ETLA 19.11.90
- "Työttömyysturvajärjestelmän vaikutukset työnetsintään". KELAn työttömyysturva-asiain neuvottelukunta 10.12.90

Tero Kuitunen:

- Luentosarja (24 t): "Kansantaloustieteen johdantokurssi", Helsingin Yliopisto, Avoin korkeakoulu 1.10.-26.10.90

Markku Lammi:

- Ennustetoimi ETLA:ssa, LTT:n vieraille, ETLA 8.2.90

Matti Pohjola:

- "The future of industrial relations in Finland". Third Finnish-Hungarian Sociological Seminar, Helsinki 11-13.9.90
- "Suomen ja Neuvostoliiton happosadepeli: Pitäisikö uhrin maksaa ympäristön-suojelusta?". Kansantaloudellinen Yhdistys 19.9.90
- "Koulutus ja hyvinvointi". Juhlapuhe Hurukselan koulun 100-vuotisjuhlassa, Kotka 14.10.90
- "Economic analysis of transboundary air pollution between Finland and the Soviet Union". Finnish-Soviet Symposium on Information Technology and Economic Modelling, Helsinki 20-22.11.90
- "Kaaosteoria ja kansantaloustiede". SITRAn ekonomistikurssi, Espoo 26.11.1990
- "Suomalainen ympäristönsuojelu - kansainvälinen ympäristönsuojelu". Avoin Akatemia, Järvenpää 4.12.90

Jussi Raumolin:

- "Euroyhteisön ympäristöpolitiikka". Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan ja maankäytön ekonomian laitoksen sekä Lahden tutkimus- ja koulutuskeskuksen tutkijaseminaari, Helsinki 11-12.1.90
- "The Impact of the European Integration of Western Europe and the Transformation of Eastern Europe on the Developing Countries. Is the Position of the DC:s Getting Worse in the 1990s?". Poliittikan tutkimuksen päivät, Helsinki 9-10.3.90
- "Euroopan yhteisön ympäristöpolitiikka" ja "Kehitysmaat ja Euroopan yhdentyminen". Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen eurokoulutuskurssit 18.4.90
- "Suomalaisen vähittäiskaupan sopeutuminen Euroopan muutosprosesseihin". SOK:n S-Leader-kurssi, Helsinki 15.5.90
- "Kauppa yhdentyvässä Euroopassa". Taloustutkijoiden 7. kesäseminaari, Jyväskylä 14.6.90
- "Kansainvälisistä ympäristökysymyksistä". Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen "Ympäristö ja journalismi" -kurssi, Vanajanlinna 20.8.90
- "Kulutuselektroniikka-alan näkymiä yhdentyvässä Euroopassa". Radioliikkeiden Oy:n hallituksen suunnittelukokous, Lahti 26.9.90
- "Metsät, ympäristöongelmat ja historia". Historiallisen Yhdistyksen ja Historiallisen Seuran seminaari. Helsinki 29.9.90
- "Euroyhentymisen tulevista vaikutuksista kauppaan Suomessa". Helsingin kauppakamarin kauppavaliokunnan kokous, Helsinki 23.10.90
- "Kauppa ja ympäristö". Luomu-90 messut, Mikkeli 3.11.90
- "Kansainvälisen jakelukaupan näkymiä". Vähittäiskaupan tutkimuspäivät, Espoo 3.12.90

Paavo Suni:

- "Nordic Economic Outlook" Kieler konjunkturgespräch, Kiel 13-14.3.90.
 - "AIECE Raw Material Group". Hamburg, 5-6.4.90
- Ryhmän jäseneksi. Ennustettavat hyödykkeet: teräs, rautaromu, rautamalmi.

- "AIECE Raw Material Group". Vierailu Bipe-instituutissa Pariisissa ja HWWA-instituutissa Hampurissa, 17-20.7.90
- "AIECE Raw Material Group" Budapestissä 4-5.10.90. Teräksen, rautaromun ja rautamalmien hintaennusteiden esittely. Puu- ja selluennusteiden kommenttipuheenvuoro.

Olavi Rantala:

- "Ulkomainen velka ja kansainvälinen luottokelpoisuus". Kansantaloustieteen päivät 12.2.90
- "Kotitalouksien säästämis- ja investointikäyttäytymisen trendit - asunto-omaisuuden varallisuusosuuden aleneminen". Suomen Kiinteistövälittäjien Liiton seminaari, 16.11.90
- "Suomen talouselämän esittely". Luentosarja Helsingin yliopistossa. Syksy 1990

Antti Ripatti:

- "Supply of and Demand for Sawlog" -esitelmä yhteisintegroituvuus -workshopissa. Ål/Norja,

Esko Torsti:

- Suhdanne-esitelmä KHY:ssa, maaliskuussa 1990

Synnöve Vuori:

- Taustapaperi "Changes in investment strategy in a small open economy - The Finnish case" + puheenvuoro Tukholman kokouksessa (ks. 2b) yhdessä Seppo Leppäsen (Tasku) kanssa.
- "Tutkimustoiminnan ja teknologian diffuusion tuottavuusvaikutukset". TEKES, 27.2.90

Tarmo Valkonen:

- "Suhdannenäkymät". Järjestöekonomistien vuosikokous. 25.1.90
- "Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta Suomessa". Lisensiaattiseminaarin loppuraportti Jyväskylän Yliopistossa 19.1.90
- "Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta". ETLA:n toiminnan esittelytilaisuus vakuutusyhtiöiden edustajille 22.8.90
- "Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta". KOP:n aamupalaveri 13.9.90

Mika Widgren:

- "Shapleyn arvo". ETLAn peliteorian seminaari 25.5.90
- "Vaikutusmahdollisuuksien arviointi EY-päätöksenteossa". Liseniaattiseminaarin aihe-esittely 22.11.90

Pekka Ylä-Anttila:

- "Onko Suomen teollinen rakenne yksipuolistunut?". TEKES Johtoryhmän kokous 27.2.90
- "Teollisuuden rakennemuutos ja toimialoittaiset kehitysnäkymät". Turun Kauppakorkeakoulun johtamiskoulutusohjelma 15.3.90
- "Investoinnit, kasvu ja talouden tasapaino: pohjoismainen näkökulma". Kansantaloudellinen Yhdistys 27.3.90
- "Teollisuuden yritysrakenteen muutokset". Kauppa- ja teollisuusministeriön koulutus-tilaisuus 3.4.90
- "Pohjoismaat ja Euroopan integraatio". OKOn ekonomistiseminaari 23.5.90
- "Joustavuus ja toimialojen kehitys". TES-ohjelman tutkijaseminaari 29.5.90
- "Joustavuus, verkostotalous ja yritysrakenteen muutokset". Taloustutkijoiden VII kesäseminaari, Jyväskylä 14.6.90
- "Flexible Production, Industrial Networks and Company Structure - Some Scandinavian Evidence". Seminaarissa "Work and Social Innovations: European Perspectives for the 90s", Finnish-Hungarian Sociological Seminar, Helsinki, 11-13.9.90
- "Kotimaankauppa yhdentyvässä Euroopassa". Kotimaankauppa muutoksessa-seminaari, Tyrväntö 3-4.10.90
- "Metalliteollisuuden ja mekaanisen puuteollisuuden kehitysnäkymät 1990-luvulla". Teknologiaseminaari yritystutkijoille, Saariselkä 24.10.90
- "Suomen teollisuuden teknisen kehityksen erityispiirteet". Luento Helsingin Kauppakorkeakoulussa 14.11.90

Liite 4.

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ: ETLAssa vierailleet ulkomaiset asiantuntijat ja tutkijat

Vuoden 1990 aikana ETLAssa vieraili useita ulkomaalaisia tutkijoita ja asiantuntijoita esitelmöimässä ja keskustelemassa laitoksen tutkijoiden kanssa. Seuraavassa on lueteltu eräitä viime vuonna laitoksessa käyneitä tutkijavieraita:

- Tri Marina Luchko (Moskovan Yliopisto) 8.2.90
- Prof. Anthony Saunders (New York University) 15.2.90
- Prof. Hans-Werner Sinn (University of Munchen) 12.3.90
- Prof. Anthony Atkinson (London School of Economics) 20.3.90
- Prof. Adam Gwiazda (Gdanskin yliopisto) 29.3.90
- Prof. Ping (Pekingin yliopisto) 5.9.90
- Prof. Yishing (Pekingin yliopisto) 5.9.90
- Dr. Adalbert Knöbl (IMF) ja Dr. Eduard Hochreiter (Itävallan keskuspankki) 24.5.90
- Sir Kenneth Berill (Securities and Investment Board) 20.8.90
- Tri Teet Rajasalu (Institute of Economics of the Estonian Academy of Sciences) 12.4.90
- Prof. Nils Gottfries (Institute for International Economic Studies) 20.9.90
- Prof. Bob Rowthorn (University of Cambridge) 18.9.90
- Prof. A.M. Vacic (ECE) 29.3.90
- Dr. Frölich (Institut der deutschen Wirtschaft) 17.5.90
- Prof. Mart Vabar (Eestin tiedeakatemia) 16.1.90
- Akateemikko Arno Käärna (Eestin tiedeakatemia) 17.4.90
- Johtaja Olev Lugus (Eestin tiedeakatemia) 23.5.90
- Prof. F. Schmidt-Bleek (IIASA) 30.5.90
- Prof. Milan Maly (University of Prague) 1.3.90
- Dr. Petroff (CEMI, Moskova) 22.5.90
- Prof. Rimashevskaja (Neuvostoliiton tiedeakatemia, ISSP) 5.12.90
- Tri Erik Dahmen (Tukholman yliopisto) 21.2.90

Liite 5.

KANSAINVÄLISET AMMATTIALAN SEMINAARIT JA KONFERENSSIT

Kansainvälisiin konferensseihin, seminaareihin ym. osallistumisen tarkoitus on toisaalta edistää käynnissä olevaa tutkimusta, toisaalta luoda yhteyksiä oman alan tutkijoihin. Tavoitteena on ollut löytää kullekin tutkimusalueelle tai tutkimustraditiolle sopiva kansainvälinen järjestö tai seminaari. Vuonna 1990 ETLAn edustajat osallistuivat seuraaviin kansainvälisiin konferensseihin ja kokouksiin:

- Yhteisintegroituvuus -workshop. ÅL, Norja 15-19.10.90
- International Institute of Public Finance, Bryssel 27-30.8.90
- Symposium of economic modelling. Urbino, Italia heinäkuu 1990
- Economic Reform and Integration - ERI. IIASA, Wien 1-3.3.90
- Paper Industry Forum. Harvard Business School 29.9.-6.10.90
- Association d'Instituts Européens de Conjuncture Economique (AIECE), Pariisi 2-4.5.90
- Kieler Konjunkturgespräch, Kiel 2-3.10.90
- Association d'Instituts Européens de Conjuncture Economique (AIECE), Bryssel 3-5.11.90
- European Economic Association, Lissabon 31.8.-2.9.90
- European Association for Research in Industrial Economics (EARIE), Lissabon 2-4.9.90
- Finnish-Hungarian Sociological Seminar, Helsinki 11-13.9.90
- 6th World Congress of the Econometric Society, Barcelona 21-28.8.90
- The 5th International Conference on Statistical and Scientific Management, Charlotte, North Carolina, USA 5.4.90
- Environmental Policies in the Single European Market, Venetsia 17.4.90
- Finnish-Soviet Symposium on Information Technology and Economic Modelling, Helsinki 20-22.11.90
- The Transition to a Market Economy in Central and Eastern Europe, Pariisi 28-30.11.90
- Pohjoismainen integraatioseminaari, Tukholma 11-13.6.90

Liite 6.

SEMINAAREJA ETLASSA

ETLAssa järjestetään vuosittain useita seminaareja, joiden tarkoitus on laajentaa ja syventää etlalaisten tietoja ja taitoja sekä saada hyödyllisiä kommentteja omista tutkimuksista. Seminaareihin, joissa etlalaisten lisäksi on esiintynyt useita ulkomaisia huippuasiantuntijoita, on kutsuttu myös laitoksen ulkopuolisia ekonomisteja. Oheen on kirjattu keskeisiä laitoksessa vierailevien pitämiä esitelmää:

- 5.1. Tapani Erling: Outokumpu Oy:n ennustejärjestelmä.
- 12.1. Matti Virén: SP:n KT-osaston malli.
- 2.2. Mart Vabar: Viron talousnäkymät.
- 7.2. Antti Suvanto: Korot, valuuttakurssit ja talouden sopeutuminen.
- 15.2. Anthony Saunders: LDC debt and market valuation of banks.
- 12.3. Hans-Werner Sinn: Tax harmonization in Europe.
- 16.3. Heikki A. Loikkanen: Asumismuodon valinta.
- 29.3. Adam Gwiazda: Puolan talousuudistus.
- 6.4. Esko Niskanen: Sosiaaliturvajärjestelmä ja säästäminen.
- 11.5. Jaakko Kiander: Työttömyyskorvaus.
- 24.5. Eduard Hochreiter ja Adalbert Knöbl: Itävallan raha- ja valuuttakurssipolitiikka.
- 28.5. Kåre P. Hagen: A Suggestion for the tax Reform in Norway.
- 8.6. Pekka Pere: Integroituvuus ja yhteisintegroituvuus.
- 15.6. Frank Stafford: The Economics of Time.
- 16.7. Geoffrey Wyatt: Graph Analysis in Economics.
- 24.8. Pekka Ylä-Anttila: Joustava tuotantotekniikka.
- 14.9. Marina Varga: Unkarin talouden kehitys.
- 18.9. Bob Rowthorn: Korporatismi.
- 19.9. Walter Eltis: Englannin taloudellinen kehitys.
- 20.9. Nils Gottfries: Toimialoittainen palkanmuodostus.
- 21.9. Jussi Raumolin: Suomen metsäsektori.
- 5.10. Tor Eriksson: Työaikaprojekti.
- 12.10. Hannu Törmä: Yleisen tasapainon malli.
- 15.10. Tom Berglund: Rahoitusvaateiden hinnoittelu.
- 19.10. Tom Berglund: jatkoa, Laura Vajanne: Valuuttaoptioiden hinnoittelu.
- 16.11. Markku Ollikainen: Kestävä kehitys.
- 23.11. Pertti Hari: Maaperän muutokset ja metsän kasvu.
- 29.11. Olli Tahvonen: Luonnonvarat ja taloudellinen kasvu.
- 11.12. Hans Schedl: Suomen metalliteollisuus ja integraatio.
- 14.12. Matti Pohjola: Suomen ja NI:n ympäristöyhteistyö.
- 20.12. Kari Alho: Rahoitusjärjestelyt kansainvälisessä ympäristöyhteistyössä.

Lisäksi laitoksessa on järjestetty seminaarijaksoja koulutus- ja työmarkkinakysymyksistä, joissa esitelmöijinä ja kuulijoina on ollut myös laitoksen ulkopuolisia ekonomisteja.

Liite 7.

LAUSUNNOT JA ASIANTUNTIJATEHTÄVÄT

Kertomusvuoden aikana laitos on antanut viranomaisille useita kirjallisia ja suullisia lausuntoja toimialaansa kuuluvista asioista. Lisäksi laitoksen henkilökuntaa on ollut asiantuntijajäsenenä ja sihteereinä eri komiteoissa, toimikunnissa ja työryhmissä.

LAUSUNNOT

ETLA on kirjallisesti antanut seuraavat lausunnot:

Lausunto "esitys pankkitalletus laiksi". Eduskunnan pankkivaliokunta 29.3

Lausunto "Koulutus 2000-mietinnöstä". 17.8.

Lausunto "Indeksiehtotoimikunnan mietintöön". Kesäkuu

Lausunto "Uudenmaan läänin työvoima- ja koulutustarve-ennusteesta". Uudenmaan lääninhallitus 18.5.

Laitoksen edustaja on antanut suullisen lausunnon tai ollut kuultavana eri komiteoissa ja valiokunnissa:

Hallituksen integraatioselonteko. Eduskunnan pankkivaliokunta 24.4.

Liikevaihtoverolain uudistus. Eduskunnan valtiovarainvaliokunta 25.9.

Lausunto eläkekomitean mietinnöstä. Eläkekomitea 31.10.

Lausunto talletusten lähdeverotuksesta. Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto 26.10.

Pankkivaltuusmiesten kertomus. Eduskunnan pankkivaliokunta 29.6.

Akateemiset lausunnot:

Lausunto dosentin pätevyydestä. Turun Yliopisto 17.10.

Eritarkastuslausunto väitöskirjasta. Tampereen Yliopisto 23.3.

Lausunto väitöskirjasta. Tampereen Yliopiston taloudellis-hallinnolliselle tiedekunnalle 13.5.

ASIANTUNTIJATEHTÄVÄT

Laitoksen henkilökuntaa on osallistunut jäsenenä ja sihteerinä komitea- ja työryhmätyöhön:

Tilastoneuvosto.

Effect-projektin taustaryhmä. Kauppa- ja teollisuusministeriö.

Työaikalakikomitea.

Kestävän kehityksen tutkimusohjelmaa valmisteleva työryhmä. Tieteen keskustoimikunta.

Metsä 2000 kansantalousjaos.

Korkotulojen lähdeverotoimikunta.

Sapattivapaatoimikunta.

Sitran ekonomistikurssin johtoryhmä.

Suomen ja Neuvostoliiton välinen tieteellis-tekninen yhteistoimintakomitea.

Kansantaloustieteen valtakunnallinen jatkokoulutusohjelma.

Hallituksen investointivaliokuntaa avustava asiantuntijaryhmä.

Työaikatyöryhmä.

Tulopoliittinen selvitystoimikunta.

Ulkomaansijoituksia selvittävä työryhmä.